

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 6:06, leidžiasi 7:42

VOL. LV

Lithuanian Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, rugpjūčio-August 22 d., 1974 m.

Kaina 15c

198

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

KONGRESAS TIRS ROCKEFELLERIO PRAEITI

ŽMONIJOS AUGIMO KONFERENCIJA

BUKARESTAS. — Tarptautinė konferencija, kuri nagrinėja žmonių augimo klausimus, Rumunijoje buvo atidaryta prezidento Ceausescu. Kalbą pasakė ir JT sekretorius Waldheimas, kuris ragino konferenciją imtis akcijos sumažinti žmonių augimą pasaulyje, kur jau dabar trūksta žaliavų, ypatingai maisto produktų. Komunistinių valstybių atstovai pabrėžia reikalą išvystyti atsilikusias valstybes, nutylėdami gyventojų augimo kontrolės reikalą. Konferencijoje jau pasireiškė kova tarp aborto šalininkų ir jo priešų.

Statistika rodo, kad žmonių skaičius per metus padidėja 2%. Kai kuriose atsilikusiose šalyse gyventojų skaičiaus augimas yra dar didesnis. Kasmet pasaulyje atsiranda 70 milijonų naujų būrų. Jei šis augimas tęsis toliau, tai dabartinis žmonių skaičius — 4 bilijonai — už 35 metų bus dvigubai didesnis — 8 bilijonai. Ekspertai pranašauja naujus sunkumus maisto gamybos ir kitose srityse.

Prezidento Fordo pareiškimą konferencijai perskaitė sveikatos, švietimo ir šalpos sekretorius Casper Weinberger, kuris pabrėžė, kad šios konferencijos programos ir nutarimai gali paveikti žmones visose šalyse. Amerika pažada dirbti bendrai su kitomis šalimis ieškant teisingų ir sveikų sprendimų, pareiškė jis.

Atsilikusių šalių delegatai kalbą apie pramonės šalių prekybos sumažinimo neįgyvendinimą. Sekretorius Waldheimas irgi užsiminė apie reikalingą prižiūrėti, kad pagrindiniai žmonių reikalavimai: maisto, pastogės, švietimo ir sveikatos būtų patenkinami.

Maisto ir žemės ūkio sričių specialistai konferencijoje pareiškė, kad šiuo metu pasaulis turi maisto atsargų 27 dienas. Todėl namai, kad gamtos nelaimės išstiktų bet kurioje pasaulio dalyje, neišvengiamai gresia bėda milijonams žmonių. Normaliai pasaulis turi turėti maisto atsargų nors 50-čiai d.

Sekretorius Weinbergeris nurodė ir JT statistiką, kuris sako, jog atėjus 2000 metų sukaktčiai pasaulyje bus 6.4 bil. gyventojų, o 2050 metais jų bus jau virš 11 bilijonų. Reikia rimtai susirūpinti, kaip sumažinti gimimų skaičių.

Bukarešto salė, kur vyksta konferencija, yra neįsivažiavama, o lauke virš 90 laipsnių karščio. Todėl konferencijos dalyviai greit išsargsta ir pradeda karščiuoti įvairių komisijų debatus.

Trumano portretas Baltuose Rūmuose

WASHINGTONAS. — Prezidentas Fordas, nors pats respublikonas, yra didelis buvusio prezidento Harry Trumano gerbėjas. Prezidentas pats savo rankomis pakabino Trumano portretą Baltųjų Rūmų vyriausybės posėdžių kambaryje — Cabinet Room. Portretas, pieštas 1948 m. dailininko Tad Styka, iki šiol buvo Baltųjų Rūmų archyvuose. Dabar Trumano portretas kaba šalia kito prezidento Fordo favorito — Abraomo Lincolno.

Baltųjų Rūmų pareigūnai sako, kad Fordas visada vertino Trumaną už jo drąsą ir atvirumą.

NEW YORKAS. — Naujus kainų pakilimus paskelbė cukraus ir geležies įmonės.

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Prezidentas Fordas paskyrė nauju Vėteranų Administracijos viršininku Richard Roudesh, buvusį 10 metų kongreso narį iš Indianos ir buvusį Užsienio Karų veteranų organizacijos komendantą.

PEKINAS. — Kinijos spauda paskelbė apie įdomius archeologinius radinius, jų tarpe virš 2,000 metų senumo raštus, žemėlapius, irankius. Vergų kapinėse rastos žmonių kaukolės rodo, kad jų dalyb buvo nupiautus ir iš jų buvo gaminami indai.

MIAMI BEACH. — Pentagono nurodymais tyrinėjimai parodė, kad 60% jaunų amerikiečių nenori turėti su kariuomene jokių reikalų. Marinių generolas Norman Gourley pareiškė Amerikos Legiono valstybės saugumo komisijai, kad iš 40% jaunuolių, kurie nėra visiškai nusistatę prieš karinę tarnybą, tik 7% norėtų tarnauti marinių korpuse, kitiems, atrodo, nesvarbu, kur jie tarnautų.

SAO PAULO. — Šiame mieste prasidėjo masinis gyventojų skiepėjimas nuo meningito, nuo kurio šiemet jau mirė apie 900 žmonių. Užregistruota 11,000 susirgimų ne tik tarp vargšų, bet ir tarp turtingųjų miesto gyventojų. Nuo meningito mirė miesto mero sekretorius, vienas žinomas žurnalistas ir ligoninės direktorius. Daug tėvų atsisako siųsti vaikus į mokyklas, kad ten jie neapsikrėstų.

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmai priėmė įstatymą, kuris šešeriams metams numato teikti paramą lėšomis masinio susisiekimo įstaigoms. Paskirta 11 bil. dol. suma, nors pradžioje kongresas kalbėjo apie 20 bil. dol. pašalpą.

WASHINGTONAS. — Teisingumo ir gynybos departamentai pradėjo pasitarimus dėl dezertyrų ir pabėgusių nuo karinės tarnybos jaunų vyrų amnestijos. Prezidentas Fordas pareiškė norą duvoti prasižengusiems bausmes ir leisti jiems sugrįžti, tam tikromis sąlygomis, į Ameriką. Valstybės prokuroras William Saxbe ruošia taisykles, kaip tie jauni amerikiečiai galėtų, ne taikant pilnos amnestijos, susitaikinti su savo tėvyne. Iš Montrelio pranešama, kad ten gyvenę pabėgėliai nuo karo tarnybos nesutinka su jokiais sąlygomis, nes jie laiko save nekaltais ir nesijaučia, kad jiems reikėtų taikyti kokias bausmes. Daugelis Kanadoje apsigyvenusių jaunų dezertyrų įsigijo turtais, baigė mokslus ar gavo gerus darbus ir jie visai nesirengia grįžti į namus.

VIENA. — Europos plaukimo pirmenybėse vengras Andras Hargitay pasiekė naują 400 metrų rekordą. Per tris dienas sumušti penki rekordai. Ypatingai gerai plaukia Rytų Vokietijos moterų komanda.

Arabų vadai susitiko Kaire sutvarkyti buvusių nesutarimų. Viduryje matomas Libijos valstybės galva pulk. Muammar el Quaddafi, kuris atvyko į Egiptą pasikalbėti su prezidentu Anwar el Sadatu. Kairėje sėdi Jungtinių Arabų Emiratų šeikas Zayed bin Sultan el Nahyan, kuris šį pasimatymą sukvietė.

Kipro pabėgėliams trūksta maisto

NICOSIA. — Kipro saloje labai rimta problema sudaro pabėgėliai, kurių yra apie 180,000. Tai graikai pabėgę iš Turkijos užimto miesto ir kaimų. Kipro prezidentas Clerides kreipėsi į turkų kariuomenės vadą, prašydamas leisti graikams nors laikinai sugrįžti į savo namus pasiimti maisto ir rūbų, tačiau turkų karininkai nieko iš šios prašymą neatšakė.

Tūkstantčiai Kipro salos galvijų nudvėję, nes liko be priežiūros. Maisto pačioje sostinėje Nicosijoje trūksta, nes turkų jėgos užėmė beveik visus maisto sandėlius. Bijoma epidemijų pradžios. Graikai, palikę, kaip sto, savo namus, kalina turkus, kad jie plėšią jų butus ir gabena daiktus į Turkiją.

Valstybės sekretorius paskyrė Raudonajam Kryžiui Kipro salos šelpimui pusę milijono dol. Anksčiau Amerikos Raudonasis Kryžius davė 225,000 dol. ir pasiuntė į Kiprą iš savo sandėlių, esančių Leghorne, Italijoje 600,000 dol. vertės reikmenų. Valstybės departamentas ragina Europos valstybes prisidėti siunčiant Kipro gyventojams maistą, vaistus ir palapines. Jungtinės Tautos paskyrė princa Sadruddin Aga Khaną koordinuoti šalpos darbus Kipro saloje.

Meksikos unijos grasina streiku

MEKSIKA. — Darbo Unijų federacija Meksikoje paskelbė reikalavimą padidinti darbininkams algas 35%. Jei algos nebus paskelbtos, unijos skels rugpjūčio 20 d. generalinį streiką. Unijų federacijos prezidentas 74 metų Fidel Velazquez pareiškė, jog kainų kilimas Meksikos darbininkams sumažino perkamąją galią. Oficiali statistika rodo, kad kainos šiemet pakilo 22%, tačiau kai kurių būtinų prekių, kaip pupų, kukurūzų ar valgomos alyvos, pakilo beveik 100%.

Unijų prezidentas nurodė, kad per paskutinius metus 94 bizniso bendrovių pajamos padidėjo 23%, o pelnai pakilo net 113%. Bendrovės todėl neįsijaučia infliacijos tiek kiek darbininkai. Meksikos vyriausybė pareiškė, kad ji pritaria darbo unijų reikalavimui ir pataria bizniseriams susitarti su darbininkais dėl naujų algų.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Žuvusio JAV ambasadoriaus Kipre Davies kūnas vakar buvo parvežtas į Ameriką. Andrews aviacijos bazėje karstą pasitiko prezidentas Fordas ir kiti vyriausybės nariai. Laidotuvės įvyks Kalifornijoje.

Prezidentas Fordas vakar priėmė juodųjų kongreso narių delegaciją, kuri paliko jam memorandumą.

Buvęs armijos štabo viršininkas ir Vietnamo karo vadas gen. Abrams ligoninėje sunkiai serga. Birželio mėn. jam išoperuotas vienas plautis, kuriame rastas vėžys.

General Motors paskelbė ateinančių metų automobilių modelių kainų sumažinimą. Naujos kainos, neseniai paskelbtos, buvo kritikuojamos prezidento Fordo.

Los Angeles policija suėmė jugslovą imigrantą Muharem Kurbegovic, 31 metų, jau baustą už lytinius nusikaltimus. Jis įtariamas teroro bombų gaminiu. Nuo vienos bombos Los Angeles aerodrome žuvo 3 asmenys ir 35 buvo sužeisti. Policija rado jo bute bomboms gaminti medžiagų, vielų ir vadovėlių apie jų gaminimą.

Amerika sumokės 2.4 mil. dol. Kipro JT taikos kariuomenės išlaikymui, kuris kainuos iki gruodžio 15 d. 6.6 mil. dol.

Turkai Kipro saloje ruošiasi suorganizuoti savo vyriausybę, kuri valdys okupuotą salą dalį. Prezidentas Clerides pareiškė, kad taikos saloje nebus, kol graikams nebus leista grįžti į savo namus okupuotoje dalyje.

Panama paskelbė pilnų diplomatinį santykių atnaujinimą su Kuba, kurią Panama boikotavo 12 metų.

Amerikos cukraus rafinerijų pelnai pasiekė rekordus, kai tuo tarpu parduotuvėse cukraus kaina pašoko nuo 79 centų už 5 sv. iki 2 dol.

Čikagoje pragyvenimo kainų liepos mėn. pakilo 0.4%. Palūginus su pernai metų liepos mėn. kainos pakilo 11.5%.

Policijos įrankių paroda Maskvoje

MASKVA. — Sovietų vidaus reikalų ministeris Boris Šumilinas atidarė Jaunųjų Pionierių stadione Maskvoje kovos prieš nusikaltimus parodą, kuri visuomenei uždaryta, įėjimas tik su pakvietimais. Parodą lanko uniformuoti ir vienodais civiliais kostiumais apsirengę KGB agentai, milicininkai ir įvairūs valdžios įstaigų pareigūnai.

Tarp 66 parodos dalyvių iš dvylikos valstybių yra ir dvi Amerikos bendrovės: Criminal Research Products iš Pensilvanijos ir Infinites Inc. iš Delaware. Pirmoji atsivežė pilną laboratoriją — autobusą, kurį už 28,800 dol. jau nupirko sovietų vidaus reikalų ministerija. Antroji savo prekes išvežė pavėlavusi, jau po JAV vyriausybės uždraudimo pardavinėti sovietų diktatūrai įrankius, kurie sustiprintų režimo spaudą, todėl bendrovė savo prekes tik parduos, bet negalės jų parduoti.

Sovietų saugumiečiai apžiūrėję aliamo įrengimus, šnipinėjimo įtaisus, slaptas televizijos kameras, slaptus rekordavimo aparatus. Viena vokiečių įmonė atgabeno ašarinių dujų šautuvus, juodų pirštinių su paslėptais pirštuose švino gabalais, gumine lazda, kuri suduodama kankinamajam suteikia elektrinį smūgį. Yra mikrofonų, įrengtų peleninėse, rašomoose plunksnose ir pan.

WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmai oficialiai pabaigė prezidento apkaltinimo darbus. Teisinio komiteto pirmininkas Rodino atidavė pirm. Čarl. Albert visą raportą medžiagai. Raportas bus išspausdintas Kongreso Užrašuose šią savaitę.

LONDONAS. — Britanijos princas Carlis užbaigė savo tarnybą Karališkame Laivyne. Jis įstojo į karo laivyną 1971 metais ir tarnavo fregatose "Minerva" ir "Jupiter".

BEIRUTAS. — Graikų katalikų bažnyčios patriarchas po sinodo pasitarimų ruošiasi skirti į Vatikaną pasitarti su popiežium apie Jeruzalės arkivyskupų suėmimą. Du vyskupai siunčiami į Izraelį išsiaiškinti arkivyskupui primestų kaltinimų.

NIEKAS NEŽINO, KIEK MILIJONŲ TURI NELSONAS ROCKEFELLERIS

WASHINGTONAS. — Viceprezidento vieton nominavus Nelsoną Rockefellerį, respublikonų partijos veikėjai, išskyrus sen. Goldwaterį, išreiškė savo pasitenkinimą. Sen. Charles Percy pasakė, kad 1976 metų prezidento rinkimuose Fordas - Rockefelleris bus nenugalimi. Sen. Goldwateris pareiškė, kad daugumas respublikonų nepasitiki Rockefelleriu, o 1976 metais jis bus per senas kandidatuoti, nes turės 68 metus. Goldwaterio manymu, prezidentas Fordas 1976 metais turėtų pasirinkti partneriu jaunesnį asmenį.

Izraelis pyksta ant Kissingerio

TEL AVIVAS. — Izraelio vyriausybė nepatinkanti valstybės sekretoriumi Kissingeriu, kuris daras spaudimą, kad Izraelis kuo greičiau tęstų su arabais derybas dėl Vidurinių Rytų ateities. Spaudos konferencijoje Kissingeris pareiškė, kad Izraelio premjeras atvyks į Washingtoną rugsėjo mėn. pradžioje. Izraelio valdžios žmonės pasipiktinę, kad Kissingeris sulaužė protokolą, nes premjeras Rabinas dar nebuvo priėmęs Kissingerio pakvietimo ir dar nesvarstė šio pakvietimo su savo vyriausybe. Kissingeris bandęs diktuoti Izraelio valdžiai, nes jis puikiai žino, kad premjeras Rabinas noris vykti į Washingtoną tik lapkričio mėnesį, po Egipto prezidento Sadato vizito Amerikoje.

Izraelio valdžios narių pareiškimai sako, kad Kissingeris todėl skubina pradėti arabų — Izraelio derybas, kad galėtų pridengti savo nepasisekimus Kipro saloje.

Izraelio laikraštis Maariv rašo, kad Kissingeris, kaip kariuomenių atitraukimo sutarčių krikšto tėvas savo spaudos konferencijoje padarė premjerui Rabinui tokį pasiūlymą, kurio šis negali nepriimti ir turi vykti į Washingtoną Kissingerio nurodytu laiku.

Brežnevas Kryme, Kosyginas Palangoj

LONDONAS. — Trečiadienio New York Times Alvin Shuster rašo apie Europos rugpjūčio mėnesio atostogas, kurių neturi Amerikos politiniai vadai. Prancūzijos prezidentas Giscard d'Estaing plaukioja ir lošia tenisą viloje Primavera, St. Jean Cap Ferrat kurortė tarp Nicos ir Monte Carlo.

Anglijos premjeras Haroldas Wilsonas su žmona Mary ir labradoru šunim Paddy praleidžia atostogas Scilly salose, Atlanto vandenyne. V. Vokietijos kancleris Schmidt gauda žuvis Brahmssee ežere, šiaurinėje Vokietijoje, kur jis turi vilą. Jungoslavijos Tito išsiųs Brioni saloje, Adriatikos jūroje. Iš čia jis buvo išvažiavęs medžioti ir nušovė vieną lokį, televizijos kameroms sekant 82 metų energiją ir sveikatą.

Kremliaus valdovai irgi atostogauja: Brežnevas Kryme, Podgoras kažkur pietinėje Rusijoje, o premjeras Kosyginas, pamėgęs Palangą, Lietuvos respublikoje prie Baltijos jūros, rašo korespondentas Shuster.

SAIGONAS. — Šiauriniame Pietų Vietname vyriausybė prarado dar vieną miestą, jau trečią per paskutiniųjų dviejų savaitių kovas. Šį kartą į komunistų rankas pateko Mang Buk.

Nelson Rockefeller

Kongreso Atstovų Rūmai ruošiasi pradėti investuoti Rockefellerio finansus, jo praeitį, sveikatą ir kitus reikalus. Kai prezidentas Nixonas pasirinko Fordą viceprezidentu, kongrese tyrinėjimai tęsiasi 55 dienas. Manoma, kad Rockefellerio investicijos užtruks dar ilgiau, nes jo finansiniai reikalai yra žymiai painesni ir sudėtingesni. Jam greičiausiai teks parodyti Atstovų Rūmų teisiniam komitetui savo pajamų mokesčių dokumentus. Kongreso demokratams gali kilti pagunda užvilkinėti Rockefellerio patvirtinimą iki ateinančių metų, kad jis negalėtų prisidėti prie lapkričio mėn. rinkimų kampanijos.

Kai buvo tyrinėjama Fordo praeitis ir jo finansiniai reikalai, prie to darbo dirbo 400 FBI agentų ir 100 kitų vyriausybės tarnautojų ir kongreso pareigūnų. Rockefellerio tyrinėjimui gali tekti paskirti dar didesnę štabą. Respublikonų atstovas kongrese Rhodes pasakė, kad Rockefellerio nėra reikalo tyrinėti, nes "jis pakankamai turtingas, kad nebūtų sukčius".

Kiek Rockefelleris iš tiesų "yra vertas", niekas tikrai nežino. Fortune žurnalas 1968 metais rašė, kad kiekvienas iš penkių Rockefellerių brolių turi tarp 200 ir 300 milijonų dol. Vienas senas Nelsono Rockefellerio draugas pareiškė NYT bendradarbiui Michael Jensen, kad Nelsonas turėjo apie 750 mil. dol., o dabar, akcijoms labai nukritus, jis turi apie 500 mil. dol.

Rockefellerių šeimos turtai kili iš naftos, daugiausia iš Standard Oil bendrovės. Šeima kontroliuoja ir trečią didžiausią Amerikos banką — Chase Manhattan. Šeimos lėšos investuotos įvairiuose fonduose, trustuose ir bendrovėse. Nelsonas Rockefelleris šalia pinigų ir vertybių bankuose ir įmonėse turi ir labai vertingą meno kolekciją.

WASHINGTONAS. — Prezidentas Fordas ir jo parinktas viceprezidentu Rockefelleris prieš nominacijos paskelbimą paskambino buvusiam prezidentui Nixonui ir pranešė jam apie pasirinkimą. Nixonas atsakė: "Pasirinkai didelį vyrą dideliu darbui".

GAMTOS PRAJOVAI

Nuo pat mažumės prisėjo klausytis neįmanomiausių istorijų. Tai buvo laikai kai nei radijo, nei televizijos, net laikraščių nebuvo kaime. Retas kuris dar iš prieškarinių laikų prilaikė keletą nutrintų, visiškausiai sudėvėtų laikraščių egzempliorių, kalendorių ir sapninių knygų. Kantickos ir aukso altoriai betgi turėjo išskirtiną vietą — šeimyninės kaminėje lentynoje, šalia Nukryžiuotojo ir Dievo Motinos. Bėgaliniai ilgai rudens ir žiemos vakarais, grauždžiai rusenant žibalinę lempai, kas jau buvo didelė pažanga, nes anksčiau, kaip sakydavo, apsišviesdavo balanomis — šakaliais, išspraudžiamais į tam įtaisyta žibinių, pritaistytą priekrošines.

Dabartės tai bėpigu. — sakydavo motiniukė, — nebereikia vaikui laikyti, kad neužgestų žibinčius.

Vaikis mušdavo virves iš karnapių, pusbernis pančius iš pakulų ar pašukų, piemenėlis vykdavo botagus ir apivarus iš gryno lino pluošto — viskas ateinančiai vasarai. Kai užeis darbai, nebebus kada. Mergės keldavo vilnas, plėšydavo plunksnas, šeiminiukė brungzdavo rateliu. Užbėgdavo iš kaiminių kokia mergikė, na tai kas laikys dantis spkandės. Ir pasakų pasakos ir nebūti atsitikimai ir nutikimai. Ir visur vyrauja velnias, be kitų pamėk-

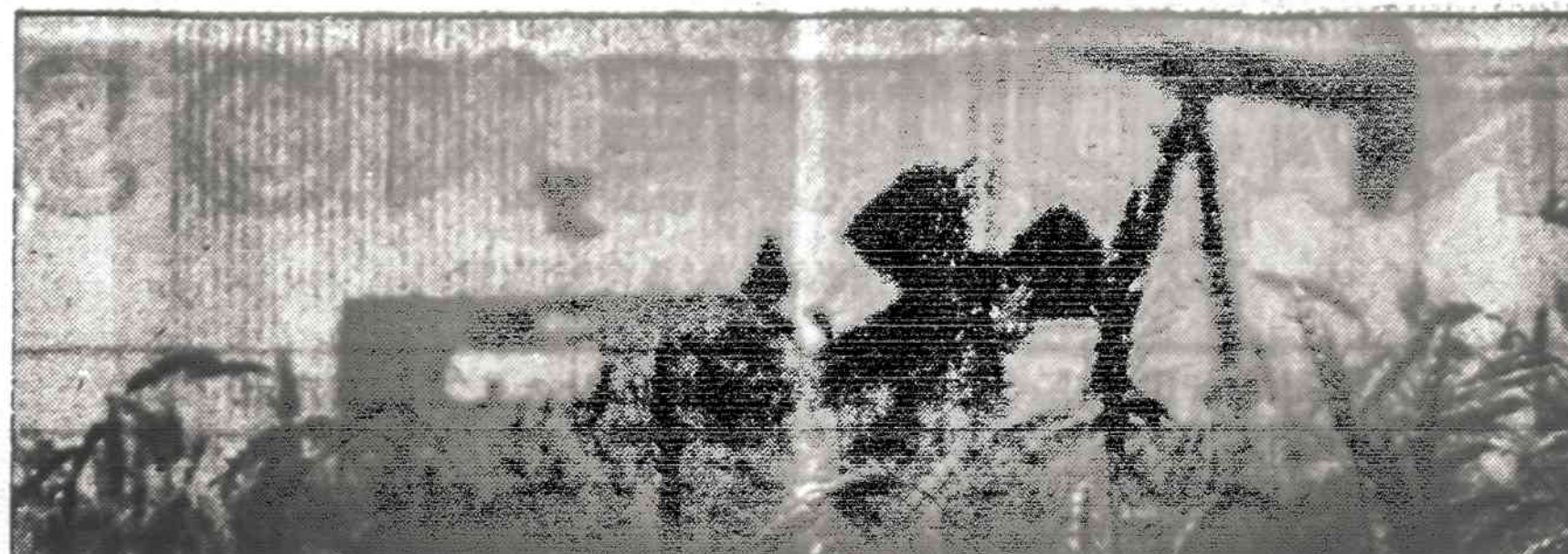
lių, gandiklių, pakaruoklių, neeystų dvasių, nekrikštų. Bet velnias pirmoj eilėj. Neik į jaują naktį, ten koks šimtas velnių, o pirtyje gal tik per pus mažiau. Jų apšėiai ir priemenėje ir viralinėje, nors ir krapijoj švėstu vandeniu. Nemėgink vakare iškelti kojos iš užstulės. Skundžiuosi tėtui, kad bausiu su velniais ir gandikliais, o jis ir sakys, kad jokių velnių nėra, tai tik bobų prasimanymai. Bijoti reikia pikto žmogaus ir šunies.

O motiniukė sako: — yra, yra, kaip nebus. Jeigu yra aniuo ly, tai kaip nebus velnių...

Nei aniuolo, nei velnio niekas nebuvo matęs, o jie buvo vienog.

Buvo kaip nebus. Taip, kaip ir šventa dvasia. Tik mes nepažįstam. Nu, kad velnias juodas ir su ragais, ir iš nasrų liepsnos eina, ir kad aniuolas baltas ir su sparnais, tai žinome gerai. Bet kaip su taja dvasia šventa? O ji kaip karvelis, kaip balandėlis, tik mosuoja sparneliais, tik plevėna — aiškina moteraitė, viską žinanti. Taigis, pas mus karvelių kaip amaro. Pastogėse perisi, stogų čiukurai per ariamą kartą mėsliu nuderti, o kuris iš jų šventa dvasia, tai ji nepasako.

Dar mane sudomina aukso ir lobijų užkeiktų ieškotojų nutikimai. Sako rasdavę seniau, kai kam ir pavykdavę, kaip se-

Kansas kviečių lauke matosi kertamoji mašina ir naftos pompa. Amerikos ūkiuose ši kombinacija yra simbolinė, nes be naftos būtų neįmanoma nuimti milijonų kviečių laukų derlių.

niui Kumpiui, kuris besiknaisiodamas rasodnikė, išvertė gorėjų aukšnių. Bet dabar tai jau ne. Degant pinigų daug kam yra tekę matyti. Kaimynė Erštkienė užsibuvusi po mišparų miestelyje ir jau pavėlinčiui bepluošiant nago. Ant kapelių, kaip tik po didžiąja liepa, prieš ją blubt — blubt ugnelės. Nebeišmanydama ką daryti, nusitraukusi rožančių ir užmetusi ant tos vietos. Ir ūmai iškilęs raudonas veršis. Be žado parlekusi namo, o antai dieną išmetusi rožę į žandą. Iš to išgascio. Klebono lankojis vis matydavę degant, tai du mano pūsdedžiai nutarė pasipinigauti. Nusikalę kalvėje didas ir sutemus išeis badij. Priduria kietą — reikia kasti. O prisiklausus akmuo. Taip visą vasarą, kol nepradėjo bobos liurkšti, kad jie ne tiek pinigų ieško, kiek lanko grynaišliukes, kurių vyrai išbėgę į Ameriką, irgi pinigų ieškoti.

Mane daugiau domino vyresniųjų šnekos, kur viskas sūkosi apie orą ir būsimuosius metus. Per grabnyčias nebuvo sniego, tai negerai, bus lietanga vasaros pradžia. Lis per šventą Joną ir spūdyš dieną ir dobilus pradalgėse. O žieminius, taigis rūgius ir kviečius, susemsime sausūs kaip paraką, ir vasarojų, mat per Tris Karalius gražiai pasnigo. Nuo grabnyčių kaip sakydavo, jau kreiva vėžė, mat įdėnojusai sau lė pamazų tirpdo sniegą ir iškreivalioja žiemkelius. Tai pirmas žingsnis pavasarėjant. Vanduo renkasi duobelėse, nors naktį ir užšala. Per šventą Kazimierą gana atsigerti žvirbliu, o per šventą Juozapą jaučiui. Sausos gavyėnios viduryje, tykiais, plikšalia sukaustytais laukais, apyaušriui įsigavus, vėlykiniais būgnais atvilnija tervinų burbuliavimas. Iš netolimo didmiškio, kur jų vestuviniai telkiniai. Tada prityrę medinčiai sėlindavo žingsnis po žingsnio ir numušdavo vieną ar kitą, visokiom spalvų atmainom juodose plunksnose žėrinčių, su maža raudona skiauteryte, iškilų miškų gaidį.

Ja, tai pavasaris. Jau parlekė pempės ir vieversiai. Kodėl taip anksti, kai naktimis dar stiprūs pošalai? Ištikrųjų, ko vargsta paukšteliai taip atsiakubinę? Vieversys grėžiasi dangaus mėlynėn, triliuodamas ir skambėdamas sidabriniais varpeliais. Kai išveda vaikus, jis nutyla, ir jeigu jis dar pasimaiso, tai jo neatskirsi nuo žvirblio ar pečiolasos. Tas pats su pempėmis. Sveikina jos kiekvieną gyvį — gyvį, bet tikroji kalba, kurią mes būvome sau prisitaikę, sau suprantamai, tai: — klibi, klibi, kur kuliys, klibi, klibi, kur kulys... Vaidų perėjimo ir auginimo metu jos sutikdavo kiekvieną, ar tai žmogų ar gyvulį. Pempų ypatingai nemėgo ruskiai arkliai, vagiai ir bernai, einą pas mergas. Tik man visad buvo neaišku, kodėl paukštelis išvargęs žiaurų ankstyvą pavasarį, pačioje vasaros viršūnėje, dingsta. Dar apie pempes kalbant, niekaip negaliu sutikti, kad tai baltų paukštis. Gal kur kitur pempės tik balose perdavė, bet pas mus, šiaurės Lietuvoje, nors baltų ir pelkių buvo užtenka, jos perdavė ariamose dirvose. Gūžių prakniurvindavo

duobelę ir sudėdavo keturis kiaušinius. Neapskaičiuojamus skaičius pempų lizdų sunaikindavo rudnagiai ūkininkų bernai, užversdami priėjais ir sudraskydami akėčiomis. Kai parlekėdavo gandrai, su čivruodavo kregždė ir užkuodavo gegutė, tai jau neabejotinai pavasaris. Einam šilapės su tėtusi ankstyvą gegužio rytmetį ir sutinkam kaimyną Viktorą Stonį. Nebeįnamas žmogus, nuplikęs kaip užkulas, bet stuomeningas ir baltai tvirtas, sakydavo lanką per pilvą turi. Gavęs žemės sklypą iš Krupavičiaus, tad senatvėje parsivedęs pačią ir apsikrovęs mažais vaikais. Priešmėns ir berno dienas praleidęs Kuršė, tad kalbėdavo nei kaip su rogem, nei kaip su ratais. Jis ir sakys:

— Blogi metai, susied bus, blogi metai... Išėinu šryt, o kad kukuoj, o kad tušuoje gegužė Basiliškių krūminius! Aš tik capt už kabatas, o naudas nau... Aš nieko nesupratau, tad sėnasis paaiškino, kad jeigu gegužė užkukuojanti be pinigų kišenėje, tai būsią neturtingi metai. Bet jis tuomi netikis, kaip ir visais burtais ir prietaisais. Jeigu pirmoji perkūnija ateina iš pietų, tai bus geri metai, o jeigu iš rytų ar šiaurės, tai žegnokis.

Morkas sėdi šv. Morkaus dielą, mat švenčias laimina savas daržoves. Linus sėti šventos Petronėlės dieną. Pūdymo nekartoti neapsiavus naujomis naginėmis ir naujais drobiniais autais. Pradedant sėti vasarojų, būtinai tris kartus nusipiauti į maišą ir po to, plačiai peržegnoti laukus.

Kas ten viską besupras? Ir kas to besilaikė bent mano metuose? Nežinau. Jau ūgtelėjus, įbėgo trobon mergė rekdama: — degam, degam! Kas dega? Trobos ar laidariai? O degė didesnė pusė dangaus, mėtyma žalius ir mėlynus ugnies pėdus. Bus karė, bus kraujo praliejimas — dūsayo moterys. Gal ir bus, o jeigu bus, tai ką mes padarysim. Mokykloje mums išaiškino, jog tai būvisi šiaurės pašvaistė — Aurora Borealis.

Tai visa dėjos po neužmirštamai žiaurios, lietingos ir šaltos vasaros, po žiemos, kai žemė buvo įšalusi per keturias ar penkias pėdas, kai sniego dangaus siekė pastogės. Tą vasarą, dvidešimtdevintųjų vasarą, mus užplūdo gandrai. Gandras jau toks ne visur besimėtęs paukštis. Senoviniame kaime tik vie nui viena pora tebeperėdavo, kur nors praamžinai sename tai: — klibi, klibi, kur kulys, klibi, klibi, kur kulys... Vaidų perėjimo ir auginimo metu jos sutikdavo kiekvieną, ar tai žmogų ar gyvulį. Pempų ypatingai nemėgo ruskiai arkliai, vagiai ir bernai, einą pas mergas. Tik man visad buvo neaišku, kodėl paukštelis išvargęs žiaurų ankstyvą pavasarį, pačioje vasaros viršūnėje, dingsta. Dar apie pempes kalbant, niekaip negaliu sutikti, kad tai baltų paukštis. Gal kur kitur pempės tik balose perdavė, bet pas mus, šiaurės Lietuvoje, nors baltų ir pelkių buvo užtenka, jos perdavė ariamose dirvose. Gūžių prakniurvindavo

Santaros - Šviesos Federacijos suvažiavimas

M. Paškevičienė praneša, ninkas Aleksandras. Štomas kad rugsėjo 5 — 8 dienomis aiškins tėsėtumo problemas Tabor farmoje, Sodus Michigane, įvyks santariečių suvažiavimas. Rugsėjo 5 d. bus pašnekesys su Leonu Lėtu, o Romas Šlezas pademonstruos radijo programas, paruoštas Bostono universitetui.

Vytautas Kavolis dėstys apie struktūras antistruktūras ir emblemų motinas.

Algis Mickūnas aiškins istorijos sampratą dabartinių europiečių mintyse.

Kostas Ostrauskas praves seminarą apie literatūros kritikus, o Šlezas parodys skaidres iš kelionės į okupuotą Lietuvą.

Vytas Dukas aiškins apie socialistinį turinį lietuvių romane, o Asta Banionytė aiškins amerikiečių jaunųjų pabėgo iš tėvų namų.

Poezijos ir dramos vakare savo veikalus skaitys Liūnė Suteima, Leonas Barauskas paskaitys Marių Katiliškį, o Kostas Ostrauskas, Živilė Bilaišytė ir Austė Pečiūraitė skaitys eilėraščius. Laima Rasienytė, Romas Kinka ir Darius Lapinskas kalbės apie šėmos moteris.

Kestutis Girmius kalbės apie abortą. Sigito gėdą ir jo pasekmes. Jonas Dovydenas parodys geriausias savo nuotraukas.

VAKAI DEZERTYRAI

1967 m. apie pusę milijono jaunesniųjų negu 18 m. amžiaus amerikiečių jaunųjų pabėgo iš tėvų namų.

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygy rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Sidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politikai. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

GEROS DOVANOS

SIOS KNYGOS PARDUODAMOS DABAR "NAUJIESE" su DIDELEMIS NUOLAIDOMIS:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00. Minkštais viršeliais tik \$2.00.

Dr. A. J. Gussen — AUKSTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą išpūditai. Vietoje \$2.00 dabar tik \$1.50.

Galima taip pat užsisakyti paštų, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEILKLA

154 psl. knyga. Kaina \$2.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomą Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti netolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užsėti į "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$2.50 čekį arba Money Orderį, pridėdant 20 c. persiuntimui paštų, tokiu adresu:

NAUJIENOS

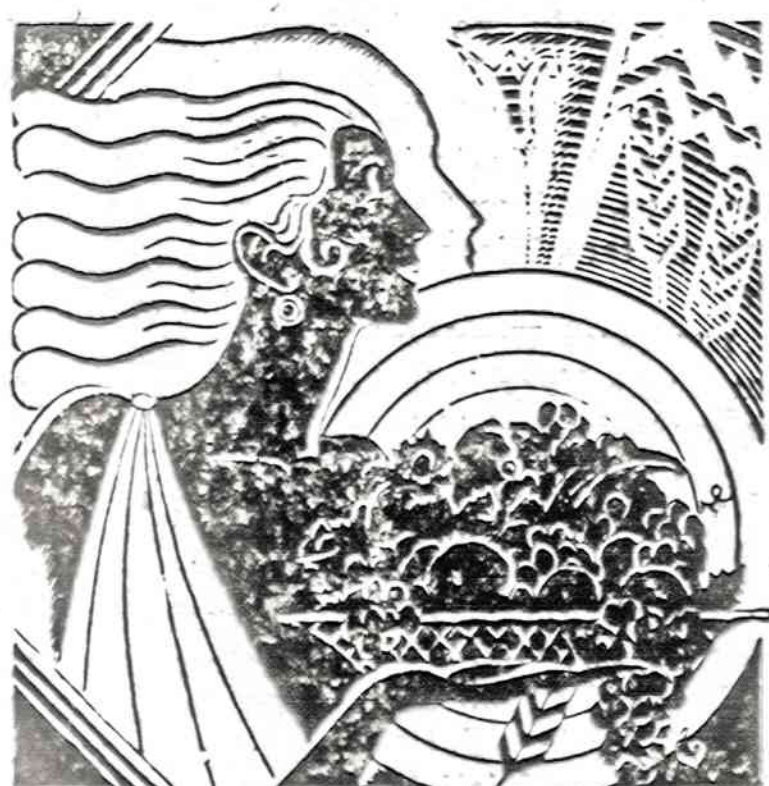
1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knygą pasiųsime.

NAUJIENU

RUDENINIS

PIKNIKAS

IVYKS SEKMADIENI,

Rugsėjo mėn. 8 d.

POLONIA GROVE

4604 ARCHER AVE. (prie 46-tos gatvės)

Visi lietuviai maloniai kviečiami į "N." pikniką

It's a question of maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years.

That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't

want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Take stock in America.

Bonds mature in less than six years. Now U.S. Bonds pay 4 1/2% interest when held to maturity of 5 years. 10 months (4 1/2% the last year). Bonds can be cashed at any time. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

